

Βαλλιάνειο ΓΕ.Λ. Κεραμειών / σχολ. έτος 2021-2022

Νεοελληνική Λογοτεχνία (Ερμηνευτικό Σχόλιο)

Ευγενίας Φακίνου (1945 -) «Η μεγάλη πράσινη»

(συνομιλώντας με την ενότητα "όταν θέλεις να φύγεις ")

Οι αρχαίοι Αιγύπτιοι, όταν μιλούσαν για τη θάλασσα, έλεγαν: η μεγάλη πράσινη. Οι αρχαίοι Αιγύπτιοι έπλεαν τον Νείλο αλλά φοβήθηκαν την ανοιχτή πράσινη πελαγίσια θάλασσα. Δεν τόλμησαν. Δεν έγιναν ποτέ θαλασσοπόροι. Η μεγάλη πράσινη είναι η πρόκληση που δεν αποδεχθήκαμε ποτέ. Όλες οι τολμηρές ιδέες που δεν πραγματοποιήσαμε. Όλα τα περιπετειώδη ταξίδια που δεν κάναμε. Η μεγάλη πράσινη είναι η ελπίδα ότι κάποτε θα τολμήσουμε. Το μυθιστόρημα «Η μεγάλη πράσινη» της Ευγενίας Φακίνου εκδόθηκε το 1987 και έχει ως θέμα του έχει την εσωτερική αφύπνιση της γυναίκας. Η Ιωάννα, ο κεντρικός χαρακτήρας της ιστορίας, ξαφνικά μια μέρα παρατάει τις σακούλες με τα ψώνια στο πάτωμα, ανοίγει την πόρτα και φεύγει από το σπίτι της.

Απόσπασμα

Η Ιωάννα έφυγε από το σπίτι της στην Κυψέλη μια Τρίτη. Αυτό είναι σίγουρο –ότι ήταν Τρίτη – γιατί μόλις είχε γυρίσει από τη λαϊκή αγορά κι είχε σωριάσει τα φρούτα και τα λαχανικά στο μωσαϊκό της κουζίνας της. Σκέφτηκε ότι τώρα έπρεπε να κάνει μια πολύ λογική τακτοποίηση, για να χωρέσουν όλα αυτά στο μικρό της ψυγείο. Φαίνεται ότι αυτή η διαδικασία της τακτοποίησης, της τάξης, της λογικής, το μικρό ψυγείο, η μικρή κουζίνα έσπασαν την εύθραυστη πια αντοχή της Ιωάννας και την πίεσαν περισσότερο απ' όσο άντεχε αυτόν τον καιρό.

Γιατί, πραγματικά, σ' όλη της τη ζωή η Ιωάννα πιεζόταν.

Μικρή ήταν ένα ήσυχο και ονειροπόλο κοριτσάκι που του άρεσε να μονολογεί με τις ώρες, να φτιάχνει ιστορίες, να μπαίνει σ' αυτές και να χάνεται. Η λογική της μητέρας όμως, αμείλικτη και ψυχρή, τη γύριζε πάντα στην πραγματικότητα.

Η μητέρα ετοίμαζε για την κόρη μια ζωή ανάλογη με τη δική της, όπου το ωφέλιμο και το χρήσιμο έθαβαν το όνειρο και την ουτοπία. Η μανία της μητέρας ήταν η ανεξαρτησία που δίνει ένα καλό επάγγελμα. Ρεαλίστρια και βασανισμένη η ίδια, ήθελε για την κόρη της ένα σίγουρο μέλλον. Και τη σιγουριά δεν τη δίνει ένας γάμος. Διότι ο έρωτας τυφλώνει και είναι κακός οδηγός κι αν δεν έχεις ένα επάγγελμα και μια ανεξαρτησία, πώς θα μπορέσεις να κάνεις πέρα έναν άχρηστο σύζυγο; ... Έτσι, με δυο τρεις φράσεις –κλειδιά, είχε βεβαιώσει τη μικρή Ιωάννα ότι ο έρωτας μεν μπορεί να υπάρχει αλλά σε δεύτερη πάντα μοίρα.

Το κοριτσάκι δεν το ενδιέφερε βέβαια ούτε ο έρωτας, αν και μονίμως ένιωθε ερωτευμένο, ούτε το σίγουρο επάγγελμα. Το μόνο που το ένοιαζε ήταν μην τύχει και χάσει την αγάπη της μητέρας του, μην τύχει και την απογοητεύσει. Και αυτή η πτώση από την περίοπτη θέση της καρδιάς της μητέρας ήταν για την Ιωάννα ο μεγάλος της εφιάλτης. Ούτε πατέρας υπήρχε ούτε άλλα αδέρφια, για να αναπληρώσουν το χαμένο παράδεισο.

Εκείνη την Τρίτη η Ιωάννα εγκατέλειψε το σπίτι της, δεν είχε να φοβάται τίποτα. Τα είχε χάσει όλα. Η μητέρα, πεθαμένη από χρόνια, δεν την απειλούσε πια.

Βαλλιάνειο Γ.Ε.Λ. Κεραμειών / σχολ. έτος 2021-2022

Νεοελληνική Λογοτεχνία (Ερμηνευτικό Σχόλιο)

Όλες οι θεωρίες της περί έρωτος και συζύγων κι επαγγελμάτων βγήκαν αληθινές. Και βγήκαν αληθινές, γιατί η Ιωάννα ήταν προετοιμασμένη ακριβώς γι' αυτό. Ουδέποτε άφησε το όνειρο να σπρώξει λίγο την πραγματικότητα. Ουδέποτε δέχτηκε την πρόκληση να κάνει κάτι πέρα απ' τα εγκεκριμένα. Ήταν ένα υπάκουο παιδί που έγινε μια μετρημένη γυναίκα. Υπέταξε τα πάθη της και τα όνειρά της τα έθαψε βαθιά μέσα της. Αλλά τα πάθη και να όνειρα παίρνουν πάντα εκδίκηση.

Στην επιθυμία της Ιωάννας να γίνει ζωγράφος, η μητέρα αντέταξε μια σειρά από ακλόνητα επιχειρήματα. Προς τι η αγωνία του καλλιτέχνη;... Κι αν κάτι πάει στραβά στη ζωή της, τι εξασφάλιση θα της έδινε αυτό το επάγγελμα;... Αφού είναι γνωστό ότι οι ζωγράφοι πεθαίνουν στην ψάθα...

Υπάκουη πάντα η Ιωάννα, δέχτηκε να υποκαταστήσει το όνειρο. Μαθήτευσε κι έγινε μία καλή αντιγραφέας βυζαντινών εικόνων. Η τέχνη στην υπηρεσία του εμπορίου.

Ήταν καλή και ευσυνείδητη αντιγραφέας. Η δουλειά, μονότονη αλλά αποδοτική, της εξασφάλιζε ένα βέβαιο παρόν κι ένα σίγουρο μέλλον. Αλλά τα όνειρα παίρνουν πάντα εκδίκηση. Άλλοτε βίαια και ανατρεπτικά κι άλλοτε υπόγεια και διαβρωτικά. Η Ιωάννα, χωρίς κι η ίδια να το συνειδητοποιήσει, είχε αρχίσει να αυθαιρετεί. Να προσθέτει δικές της λεπτομέρειες στις εικόνες. Να τροποποιεί τα χρώματα, ν' αλλάζει, ελάχιστα βέβαια, τη σύνθεση των εικόνων. Όμως ο καλός αντιγραφέας αντιγράφει, δε δημιουργεί. Έτσι, σιγά σιγά οι παραγγελίες άρχισαν να ελαττώνονται μέχρι που σχεδόν σταμάτησαν.

Εκείνη την Τρίτη, η Ιωάννα είχε να παραδώσει την τελευταία της παραγγελία, μια Άμπελο. Είχε τελειώσει το βελόνιασμα και την ετοίμαζε για χρύσωμα. Είχε απλώσει το μιξιόν και υπολόγισε ότι μέχρι να στεγνώσει, προλάβαινε να πάει στη λαϊκή να ψωνίσει.

Όταν γύρισε απ' τα ψώνια, κι επειδή ο καιρός ήταν βορινός και ξηρός, το μιξιόν είχε πράγματι στεγνώσει. Όμως το χρύσωμα της Αμπέλου δεν επρόκειτο να γίνει ποτέ, διότι εκείνη την ημέρα η Ιωάννα εγκατέλειψε το σπίτι της.

ΕΡΩΤΗΣΗ

Ποιο είναι το **κεντρικό ερώτημα** που τίθεται στο απόσπασμα; Πώς αποτυπώνεται μέσα από τη ζωή και τις αποφάσεις της ηρωίδας; Πώς κρίνετε τη στάση της; Να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο 200 περίπου λέξεων, λαμβάνοντας υπ' όψιν σας τις αφηγηματικές επιλογές και τους εκφραστικούς τρόπους που χρησιμοποιεί η συγγραφέας

Απάντηση

Βαλλιάνειο ΓΕ.Λ. Κεραμειών / σχολ. έτος 2021-2022
Νεοελληνική Λογοτεχνία (Ερμηνευτικό Σχόλιο)
